

Innmelding av forslag til endring av pensum og/eller læringsutbyttebeskrivelse (LUB)

(fylles ut av underviser i samråd med avdelingsleder)

Endringen gjelder: Angi avdeling, fag/emne og antall studiepoeng:	4. avdeling, Sivilprosess, 10 sp.
Endringen gjelder fra: Angi semester (vår/høst) og år (20xx):	Høst 2023
Forslag til endring av pensum Nøyaktig forfatter, tittel, årstall og sidetall på pensum som ønskes vedtatt	Fyll inn slik pensum er før endringen: Grunnleggende sivilprosess, Skoghøy og Pedersen (2020), hele boken unntatt kapittel 11, totalt 340 s. Partenes påstandsgrunnlag som kompetansebegrensning for domstolene i dispositive sivile saker, Skoghøy, Jens Edvin A., Jussens venner, 2020, 207-233, totalt 26 s. Fyll inn slik pensum blir etter foreslått endring (ren versjon): Norsk sivilprosess, Backer (2020), hele boken unntatt kapittel 3, 11, 16, 22 og 24, og punkt 10.3, 10.4 og 10.5, 17.5, 18.5, 18.6, 18.7, 21.6 og 21.7 totalt 443 s.
Oppdatert pensum med endringsforslag: Kopier inn nåværende pensum og inkluder endringsforslag ved bruk av funksjonen "spor endring"	Fyll inn slik pensum er før endringen: Grunnleggende sivilprosess, Skoghøy og Pedersen (2020), hele boken unntatt kapittel 11, totalt 340 s. Partenes påstandsgrunnlag som kompetansebegrensning for domstolene i dispositive sivile saker, Skoghøy, Jens Edvin A., Jussens venner, 2020, 207-233, totalt 26 s.

	<u>Norsk sivilprosess, Backer (2020), hele boken unntatt kapittel 3, 11, 16, 22 og 24, og punkt 10.3, 10.4 og 10.5, 17.5, 18.5, 18.6, 18.7, 21.6 og 21.7 totalt 443 s.</u>
Begrunnelse for endringsforslag:	<p>Endringsforslaget skyldes foreslåtte endringer i læringsutbyttebeskrivelsen, se nedenfor. I tillegg omtaler ikke dagens pensumlitteratur forliksrådsbehandling som vilkår for saksanlegg, utover 2 sider, noe som allerede er et kunnskapskrav som studentene skal ha «god kunnskap» om. Dagens pensumbok inneholder heller ingen redegjørelse for fordeling av sakens utgifter.</p> <p>Det har vært vurdert hvorvidt det er mulig å supplere dagens pensumbok med artikler for å dekke behovet, men det er ikke egnede artikler som dekker tematikken.</p> <p>Backers bok dekker alle læreplanmålene, og gir en grundig redegjørelse for temaene. Fokuset i boken samsvarer med de ulike gradene av kunnskapskrav det enkelte tema krever. Boken er også utformet som en lærebok, og har klare skiller mellom fremstillinger de lege lata og de lege ferenda. Den anses å være av like høy kvalitet som den eksisterende læreboken.</p> <p>Til orientering benyttes boken også som pensum ved UiB.</p>
Totalt antall sider pensum i faget før og etter endring:	<p>Før: 366</p> <p>Etter: 443</p>
Særskilt begrunnelse ved eventuelt avvik fra gjeldende pensumnorm (jf. pensumnorm angitt på siste side):	
Er aktuelle kjønnsperspektiv inkludert i det foreslåtte pensum og/eller er det kjønnsbalanse blant forfatterne av pensum i faget?	Det er kun en bok som er foreslått på pensum, og da vil det naturlig være et kjønn representert på pensumlisten.
Eventuelle andre merknader:	

<p>Samlet vurdering fra avdelingsleder:</p>	<p>Støtter avdelingsleder forslaget til pensumendring?</p> <p>Ja ☒ Nei ☐</p> <p>Hvis avdelingsleder er forslagsstiller: Støtter underviserne i faget pensumendringen?</p> <p>Ja ☐ Nei ☐</p> <p>Endringen nødvendiggjør endring også av læringsutbyttebeskrivelsene:</p> <p>Ja ☒ Nei ☐</p>
<p>For forslag til endring i emnebeskrivelse/</p> <p>fagbeskrivelse eller læringsutbyttebeskrivelse, fyll inn forslag til endring her:</p> <p>Fyll inn slik læringsutbyttebeskrivelsen blir etter forslag til endring ("ren" versjon):</p>	<p>Sivilprosess</p> <p>1) Faglig innhold</p> <p>Sivilprosess omhandler reglene for domstolsbehandling av sivile saker. Prosessreglene bestemmer hvordan en må gå frem for å få rettslig beskyttelse for de posisjoner og/eller rettigheter som fremgår av materielle regler. I sivile saker er det opp til den enkelte part å utrede en sak og ta standpunkt til om den skal bringes inn for domstolene. Dette har betydning for utforming av regler og prinsipper på området, for eksempel regler om rettens forhold til partenes prosesshandlinger. Her står disposisjons- og forhandlingsprinsippet sentralt.</p> <p>Faget omhandler prosessuelle prinsipper og tvistelovens regler for saksbehandlingen. Særlig sentralt står, i tillegg til disposisjons- og forhandlingsprinsippet, prinsippene om muntlig saksbehandling, bevisumiddelbarhet, offentlig saksbehandling, aktiv saksstyring og konsentrasjon av prosessen, proporsjonalitet, bevisfrihet og legdommerdeltakelse. Disse prinsippene kommer til uttrykk i flere sentrale saksbehandlingsregler for sivile saker.</p> <p>Kravet til rettferdig rettergang, som kommer til uttrykk i bl.a. Grunnlovens menneskerettsregler og internasjonale konvensjoner, har en sentral plass i sivilprosessen. Domstolsbehandlingen i sivile saker skal skje innenfor rammene av dette kravet. I tillegg kan enkelte av de</p>

prosessuelle prinsippene i dag anses som utslag av det overordnede kravet til en rettferdig rettergang.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om prinsippene som gjelder for behandling av sivile saker
- avansert kunnskap om menneskerettslige krav til behandlingen av sivile saker
- avansert kunnskap om reglene om de alminnelige domstolers stedlige kompetanse
- avansert kunnskap om reglene om partsevne
- avansert kunnskap om reglene om søksmålgjenstand, søksmålssituasjon og partstilknytning
- avansert kunnskap om rettskraftreglene
- avansert kunnskap om rettens forhold til partenes prosesshandlinger
- god kunnskap om forlikrådsbehandling, voldgiftsklausul og søksmålsfrister som vilkår for realitetsbehandling
- god kunnskap om behandling ved allmennprosess og småkravsprosess
- god kunnskap om hvilke bevis som kan føres, samt beviskravene
- kunnskap om prosessdyktighet
- kunnskap om vilkårene for overprøving av avgjørelser
- kunnskap om dekning av sakens utgifter

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og løse sivilprosessrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- benytte de prinsipper som gjelder for behandling av sivile saker i rettslig argumentasjon
- beskrive de enkelte skritt i saksbehandlingen for domstolene

	<ul style="list-style-type: none"> • forstå og analysere hvilke roller og oppgaver de ulike aktørene har • forstå og analysere etiske problemstillinger aktørene kan bli stilt overfor
<p>For forslag til endring i emnebeskrivelse, fagbeskrivelse eller læringsutbyttebeskrivelse, fyll inn forslag til endring her:</p> <p>Fyll inn slik læringsutbyttebeskrivelsen inkludert forslag til endring (ved bruk av funksjonen “spor endring”):</p>	<p>Sivilprosess</p> <p>1) Faglig innhold</p> <p>Sivilprosess omhandler reglene for domstolsbehandling av sivile saker. Prosessreglene bestemmer hvordan en må gå frem for å få rettslig beskyttelse for de posisjoner og/eller rettigheter som fremgår av materielle regler. I sivile saker er det opp til den enkelte part å utrede en sak og ta standpunkt til om den skal bringes inn for domstolene. Dette har betydning for utforming av regler og prinsipper på området, for eksempel regler om rettens forhold til partenes prosesshandlinger. Her står disposisjons- og forhandlingsprinsippet sentralt.</p> <p>Faget omhandler prosessuelle prinsipper og tvistelovens regler for saksbehandlingen. Særlig sentralt står, i tillegg til disposisjons- og forhandlingsprinsippet, prinsippene om muntlig saksbehandling, bevisumiddelbarhet, offentlig saksbehandling, aktiv saksstyring og konsentrasjon av prosessen, proporsjonalitet, bevisfrihet og legdommerdeltakelse. Disse prinsippene kommer til uttrykk i flere sentrale saksbehandlingsregler for sivile saker.</p> <p>Kravet til rettferdig rettergang, som kommer til uttrykk i bl.a. Grunnlovens menneskerettsregler og internasjonale konvensjoner, har en sentral plass i sivilprosessen. Domstolsbehandlingen i sivile saker skal skje innenfor rammene av dette kravet. I tillegg kan enkelte av de prosessuelle prinsippene i dag anses som utslag av det overordnede kravet til en rettferdig rettergang.</p>

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om prinsippene som gjelder for behandling av sivile saker
- avansert kunnskap om menneskerettslige krav til behandlingen av sivile saker
- avansert kunnskap om reglene om de alminnelige domstolars stedlige kompetanse
- avansert kunnskap om reglene om partsevne
- avansert kunnskap om reglene om søksmålgjenstand, søksmålsituasjon og partstilknytning
- avansert kunnskap om rettskraftreglene
- avansert kunnskap om rettens forhold til partenes prosesshandlinger
- god kunnskap om forlikrådsbehandling, voldgiftsklausul og søksmålsfrister som vilkår for realitetsbehandling
- god kunnskap om behandling ved allmennprosess og småkravprosess
- god kunnskap om hvilke bevis som kan føres, samt beviskravene
- kunnskap om prosessdyktighet
- kunnskap om vilkårene for overprøving av avgjørelser
- kunnskap om dekning av sakens utgifter
-

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og løse sivilprosessrettslige problemstillinger på en metodisk forsvarlig måte
- benytte de prinsipper som gjelder for behandling av sivile saker i rettslig argumentasjon
- beskrive de enkelte skritt i saksbehandlingen for domstolene
- forstå og analysere hvilke roller og oppgaver de ulike aktørene har

	<ul style="list-style-type: none"> • forstå og analysere etiske problemstillinger aktørene kan bli stilt overfor
Begrunnelse for endringsforslag av læringsutbyttebeskrivelsen:	<p>Begrunnelsen for endringen i læringsutbyttebeskrivelsen skyldes ulike ting:</p> <p>Når det gjelder tilføyelsen av «og småkravsprosess» kommer det som en følge av at norsk sivilprosess siden 2008 har bestått av to parallelle prosesspor, som hittil ikke har kommet til uttrykk i læringsutbyttebeskrivelsen. Det er mangelfullt, all den tid prosessformen er praktisk viktig, og har fått økt praktisk aktualitet sett i lys av en dobling av beløpsgrensen i 2020.</p> <p>I tillegg er prosessformen et av de tydeligste utslag av proporsjonalitetsprinsippet i tvisteloven, et grunnprinsipp i sivilprosessen, som studentene skal ha avansert kunnskap om. Samtidig skal sakene behandles forsvalig. Tilføyelsen vil dermed også bidra til å få bedre frem balansegangen mellom ulike prinsipper i sivile saker. Det presiseres også at tilføyelsen ikke vil kreve mye mer av studentene, all den tid det for det meste er like regler som ligger til grunn for behandlingen etter allmennprosess og småkravsprosess.</p> <p>Når det gjelder punktene om overprøving og fordeling av utgifter, foreslås disse tilføyd for å bedre gi studentene inntrykk av prosessen som en helhet. Erfaringen er at det blir vanskeligere for studentene å forstå konsekvensene av regelbruddene som gjennomgås i undervisningen uten at det samtidig ses til konsekvensene av regelbrudd. Endringen skal ikke medføre at det skal brukes mye tid på overprøving og fordeling av utgifter, derav kun krav om «kunnskap».</p> <p>Samlet vil læringsutbyttebeskrivelsen, etter endringen, gi en mer helhetlig forståelse av norsk sivilprosess. Med dette økes pensummengden noe, men er innenfor pensumnormen.</p>

- **Sidetallsnorm pensum - gjeldende fra og med studieåret 2020/2021**
(fastsatt av Studieutvalget i sak SU 62/19 den 22.11.2019 og sak SU 8/20 den 31. 01.2020)

Studieprogram/nivå	Antall pensumsider per studiepoeng
Master i rettsvitenskap, 1. - 3. avdeling	30-40
Master i rettsvitenskap, 4. avdeling	40-45

Master i rettsvitenskap, 5. avdeling	45-55
Master of Laws in the Law of the Sea	45-55
Nordic Master's Degree Programme in Environmental Law	55-65

- **Kvalitative retningslinjer:**

Rettskilder som lovtekster, traktater, forarbeider, rettsavgjørelser mv. skal normalt ikke inngå i pensum.

Vi anvender og skiller ikke mellom innførings-, hovedlitteratur, anbefalt litteratur, tilleggslitteratur e.l.

- **Frister**

1) Forslag til endring av pensum (som ikke nødvendiggjør endring i emnebeskrivelse, fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse).

Frist for emner som skal tilbys kommende høstsemester:

Pensumendringssak må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før siste SU-møte før Legantofristen den 1. juni**

Frist for emner som skal tilbys kommende vårsemester:

Pensumendringssak må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før siste SU-møte før Legantofristen den 15. november**

2) Frist for forslag til endringer i fagbeskrivelsen og/eller læringsutbyttebeskrivelsen, endring av pensum som nødvendiggjør slike endringer eller forslag om oppretting av nye emner.

Endringer av fagbeskrivelse/læringsutbyttebeskrivelser eller forslag til oppretting av nye emner må behandles av Studieutvalget senest i vårsemesterets første møte for kommende høstsemester og i vårsemesterets siste møte for kommende vårsemester. Dette følger av felles frister ved UiT i systemet Emne på Nett (EpN) (1. mars og 1. september).

Frist for emner som skal tilbys kommende høstsemester:

Forslag om endring av fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse eller oppretting av nye emner må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før vårens første SU-møte (januar)**

Frist for emner som skal tilbys kommende vårsemester:

Forslag om endring av fagbeskrivelse og/eller læringsutbyttebeskrivelse eller oppretting av nye emner må fremmes for administrasjonen **senest 14. dager før vårens siste SU-møte (juni)**

Følgende møtedatoer gjelder høsten 2022:

Møtedato i Studieutvalget	Innmeldingsfrist saker
30. august 2022	-
20. oktober 2022	6. oktober 2022
30. november 2022	1. november 2022

- **Innsending av mal**

Utfylt mal sendes til administrativt ansvarlig for avdelingen:

Ola Lund Eide (1.- og 4. avdeling): ola.l.eide@uit.no

Karin B. Eriksen (2.- og 3. avdeling): karin.b.eriksen@uit.no

IMA-JUS 5. avdeling (spesialfag): Jørgen Ytreberg jorgen.ytreberg@uit.no

LL.M: Henriette Winther Fonjong henriette.w.fonjong@uit.no

NOMPEL: Lene Emilie Øye lene.e.oye@uit.no

NB: kopi til Hege Skarsfjord (hege.skarsfjord@uit.no)